

บทความวิจัย**การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์****ในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรม****ชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่****Development of participation according to the
creative economy concept In tourism management
Cultural Road Muen San community
Chiang Mai Province**

ยุวดี หัสดี

Yuwadee Hussadee

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนหมื่นสาร 2) ศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร 3) พัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในชุมชนหมื่นสาร ชุมชนวัดศรีสุพรรณ และชุมชนนันทาราม จำนวน 98 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิจัยแบบ R&D เก็บรวบรวมโดยใช้แบบการสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสนทนากลุ่มและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุมชนมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านศิลปะทางดนตรี นาฏศิลป์ มีภูมิปัญญาเรื่องเงินวัวลาย อาหารพื้นบ้าน ยารักษาโรค และงานประดิษฐ์ 2) ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา และมีความเจริญทางเศรษฐกิจ แต่เส้นทางถนนสายวัฒนธรรมหมื่นสารไม่ปรากฏการจัดการกิจกรรมหรือร้านค้า ทำให้ไม่เป็นที่นิยมแก่นักท่องเที่ยวมากนัก และไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยว ชุมชนต้องการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 3) ชุมชนสามารถจัดการท่องเที่ยวตามรูปแบบการจัดการท่องเที่ยว

¹ นักศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม¹ PhD student, Faculty of Cultural Science Mahasarakham University

ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการใช้ทรัพยากร
ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ: การพัฒนา, การมีส่วนร่วม, แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์, การจัดการท่องเที่ยว,
ถนนสายวัฒนธรรม

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the cultural identity and wisdom of the Muen Sarn community, 2) study the conditions and needs of tourism management of the Muen San community culture road 3) develop participation in accordance with the creative economy concept in tourism management Muen San Community Culture Street The sample group used in the research was people in the ten thousand people community. Si Suphan Temple Community And Nantharam community, 98 people, using the specific selection method Which is a qualitative research By researching, R&D, collecting by using survey, interview, observation, group discussion and descriptive data analysis, the results showed that 1) The community is unique in culture, art, music, dance and silver Wua Lai. 2) The community has tourist attractions in arts, culture, traditions, religions, history, wisdom and economic development. But the route of the Muen Sarn culture road does not appear to organize activities or shops Making it not very popular with tourists And unsuccessful in tourism management The community wants to develop tourism management through participation in the concept of creative economy. 3) The community is able to manage tourism in the form of tourism management by participation of the community in accordance with the concept of creative economy and the maximum utilization of resources in the community.

Keywords: Development, Participation, Creative Economy concept,
Tourism Management, Cultural Road

บทนำ

ปัจจุบันสังคมมีความตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรม เทศกาล รวมถึงมรดกทางวัฒนธรรมพื้นบ้านมากขึ้น ทั้งนี้ การตื่นตัวต่อวัฒนธรรมประกอบกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของในแต่ละพื้นที่เป็นจุดกำเนิดของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังจะเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้กลายเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในยุโรป อีกทั้งประเทศอื่นๆ ได้พยายามพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศของตนเอง (กาญจนา แสงลัมสุวรรณ และ ศรีญา แสงลัมสุวรรณ. 2555 : 140) นอกจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศและนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมถือได้ว่ามีบทบาท และมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ประกอบกับประเทศไทยในปัจจุบัน ก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) อย่างเต็มรูปแบบในปลาย พ.ศ. 2558 โดยประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เป็นหนึ่งเสาหลักที่ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาตนเองเพื่อให้มีศักยภาพมากขึ้นในภาวะที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีแนวโน้มว่าจะมีการแข่งขันสูงต่อไปนอกจากนี้ ประชาชนชาวไทย ยังต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียนรวมทั้ง วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ประเทศไทยต้องสร้างความร่วมมือระหว่างกัน และสร้างพันธมิตรทางการค้า โดยควรวางแผนร่วมกันเพื่อลดการแข่งขันกันเองและเสริมสร้างธุรกิจให้แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น (กรมการท่องเที่ยว. 2553: เว็บไซต์) นอกจากนี้ ในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม สามารถนำไปสู่การพัฒนาชุมชน ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชุมชนเพื่อเป็นความภูมิใจของคนในท้องถิ่น

การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่ต้องพัฒนาในประเทศไทย เพราะนอกจากการท่องเที่ยวจะเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญในสร้างรายได้และนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทยแล้ว การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิด

การสร้างอาชีพสืบเนื่องจากการท่องเที่ยว เช่น การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้านหรือ การให้บริการต่างๆ นับได้ว่าการท่องเที่ยวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต โดยการนำทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากสถานการณ์ ตลาดการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีการแข่งขันอย่างรุนแรงประเทศไทยจึงควรส่งเสริม การท่องเที่ยวโดยให้ความสำคัญกับการใช้วัฒนธรรม เป็นจุดขายในการแข่งขันกับแหล่ง ท่องเที่ยวทั่วโลก (กระทรวงวัฒนธรรม. 2555: เว็บไซต์)

จังหวัดเชียงใหม่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยู่หลายแห่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เข้ามาสัมผัส โดยเฉพาะชุมชนย่านวัวลายเป็นชุมชนหนึ่งที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่ของ เมืองเชียงใหม่ ที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่มีรากฐานความรู้ความสามารถ วิชาช่างศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องเงิน และเครื่องเงิน ที่อาศัยอยู่มาเนิ่นนานนับร้อยปี คือ ชุมชนหมื่นสาร ชุมชนวัดศรีสุพรรณ และชุมชนวัดนันทาราม ทั้งสามชุมชน ต่างมีวัด เป็นศูนย์กลางของชุมชนตนเอง ชุมชนทั้งสามแห่งนี้ในอดีตมีความเจริญรุ่งเรืองทางด้าน ศิลปวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก มีการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะในแขนงต่างๆ เช่น เครื่องเงิน หัตถกรรมเครื่องเงิน งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง นาฏศิลป์ และดนตรี เป็นต้น สาเหตุที่ชุมชนทั้งสามแห่งนี้มีผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมหลายแขนง เนื่องด้วย มีเอกลักษณ์ ของความเป็นวิถีชีวิตทางวัฒนธรรม และการสั่งสมภูมิปัญญาด้านศิลปะ รั้งสรรค์ผลงาน ที่ดำรงไว้ซึ่งคุณค่า สืบสานมรดกทางภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ จึงก่อให้เกิดความหวงแหน วัฒนธรรมของตน รวมถึงการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างสงบสุข โดยเคารพกฎเกณฑ์ สังคม ตลอดจนดำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ กลายเป็นแหล่ง ดึงดูดนักท่องเที่ยว ในการมาเยี่ยมชมและศึกษาหัตถกรรมของชุมชนย่านวัวลาย ก่อให้เกิด อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงก่อให้เกิดแนวคิดในการ พัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยวถนนสาย วัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร โดยการสร้างไตรภาคีให้มีส่วนร่วมระหว่างชุมชนหมื่นสาร ที่เป็นต้นกำเนิดการผลิตหัตถกรรมเครื่องเงิน เพื่อพัฒนาแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นการแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของถนนแห่งภูมิปัญญา ที่เด่นชัด และยังคงคุณค่าของความเป็นชาวล้านนา ด้านศาสนา ภาษา และการแต่งกาย ชาวของเครื่องใช้อุปโภคบริโภค การแสดงศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ ให้บังเกิดถึงความ เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนบนถนนวัวลาย ที่มีประวัติศาสตร์ มายาวนาน

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายในการศึกษาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการวิจัย การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรม ชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ ที่ควรค่าแก่การรักษาและพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวไว้ เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนและส่วนรวม ให้คงไว้ซึ่งคุณค่าทางด้านศิลปหัตถกรรม เพื่อสนองตอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบันและสอดคล้องกับแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติที่มีนโยบายในการนำภูมิปัญญาพื้นบ้านมาสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจในการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้คนในสังคม พร้อมทั้งสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในชุมชนและในระดับประเทศ ให้มีการเติบโต ภายใต้การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมของชุมชนร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการท่องเที่ยวและความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการเก็บข้อมูลภาคสนาม ในพื้นที่ชุมชนวัวลาย จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถจำแนกเครื่องมือตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

- 1.1 การศึกษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย เครื่องมือจำนวน 4 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1.1.1 แบบสำรวจ ใช้สำรวจลักษณะของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชุมชน และ สภาพปัจจุบันของการถ่ายทอดภูมิปัญญาและรูปแบบการนำเสนอเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน ใช้สำหรับผู้วิจัย

1.1.2 แบบสัมภาษณ์ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ ใช้สำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ

1.1.3 แบบสังเกต ใช้สังเกตพฤติกรรมหรือการแสดงออกในการอนุรักษ์ สืบทอดและสืบสานเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนหมื่นสาร ใช้สำหรับผู้วิจัย

1.1.4 การสนทนากลุ่ม เป็นการจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่มร่วมกับกลุ่มผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนหมื่นสาร

1.2 การศึกษาสภาพการจัดการท่องเที่ยวและความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยเครื่องมือจำนวน 4 รูปแบบ คือ แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต การสนทนากลุ่ม

1.3 การศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยเครื่องมือจำนวน 5 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1.3.1 แบบสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบสภาพการจัดการท่องเที่ยวและความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร ใช้กับกลุ่มผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และผู้ให้ข้อมูลทั่วไป

1.3.2 การสนทนากลุ่ม เป็นการจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่มร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มผู้ปฏิบัติ เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร สำหรับการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการ

1.3.3 การประชุม เพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มผู้ปฏิบัติ ให้ได้ข้อสรุปตามมติของการประชุม เพื่อปรับปรุงแก้ไข

1.3.4 แบบสังเกต สำหรับการประเมินการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยว ในการวางแผน การดำเนินงาน การกำกับติดตาม และการประเมินผล ใช้สำหรับผู้วิจัย

1.3.5 แบบสัมภาษณ์ เพื่อประเมิน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ การประเมินผล และข้อเสนอแนะ ใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลทั่วไป

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตในครั้งนี้ ประกอบด้วย เนื้อหาการวิจัย วิธีการวิจัย ระยะเวลาการวิจัย พื้นที่ศึกษา วิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาในการวิจัย ไว้ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่

1.2 ศึกษาสภาพการจัดการท่องเที่ยวและความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่

1.3 การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยว ถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่

โดยมีการศึกษาจาก R&D ได้แก่

- ศึกษาและวิเคราะห์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชุมชนหมื่นสาร สภาพการจัดการท่องเที่ยวและความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมของชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่

- กำหนดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ โดยการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการ ของประเด็นในการศึกษาข้อ 1

- การประชุมปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่

ในการร่วมกันพิจารณา โดยวิเคราะห์ถึงข้อดีและข้อเสียของการออกแบบการจัดการท่องเที่ยวของประเด็นในการศึกษาข้อ 2

- ปรับปรุงและแก้ไขรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมของชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้จากการประชุม

2. การออกแบบการวิจัย

การออกแบบการวิจัย แบบ R&D เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวสำหรับการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่

3. ระยะเวลาการวิจัย

ดำเนินการวิจัยในเดือน มกราคม พ.ศ.2559 สิ้นสุด ในเดือนมีนาคม พ.ศ.2561

4. พื้นที่ศึกษาวิจัย

ชุมชนหมื่นสาร ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) ชุมชนวัวลาย ประกอบด้วย 3 ชุมชน คือ ชุมชนศรีสุพรรณ ชุมชนหมื่นสาร ชุมชนนันทาราม เทศบาลนครเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการประสานความร่วมมือระหว่างชุมชน วัด และโรงเรียน 2) นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวบนถนนสายวัฒนธรรม โดยสามารถจำแนกประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ออกเป็น 3 ประเภท คือ กลุ่มผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และผู้ให้ข้อมูลทั่วไป

5.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากประชากรในชุมชน วัดและโรงเรียน ทั้ง 3 ชุมชน จำนวน 98 คน มีดังนี้

5.2.1 กลุ่มผู้รู้ (Key informants) จำนวนทั้งสิ้น 18 คน ประกอบด้วย เจ้าอาวาส ไวยาวัจกร ครู อาจารย์ของโรงเรียนในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน นายช่างสิบหมู่ ประธานชุมชน

5.2.2 กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual informants) ประชาชนชุมชนหมื่นสาร ประกอบด้วย คณะกรรมการชุมชนหมื่นสาร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหมื่นสาร รวมทั้งสิ้น 50 คน

5.2.3 ผู้ให้ข้อมูลทั่วไป (General informants) จำนวนทั้งสิ้น 30 คน ประกอบด้วย ประชาชนและผู้ประกอบการในชุมชนวัดลาย นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ นักเรียน นักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยยึดหลักข้อมูลที่มีลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีสำรวจ สัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม และการประชุม ในพื้นที่ชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชน สภาพการจัดการท่องเที่ยวและความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรม ชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์แบบเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) โดยดำเนินการวิเคราะห์ตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and development : R&D) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาประกอบภาพ

ผลการวิจัย

การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพตามความมุ่งหมายของการวิจัย ได้ดังนี้

1. เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่พบว่าชุมชนหมื่นสาร มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศาสนสถาน คือ วัดหมื่นสารโดยมีถาวรวัตถุทรงคุณค่า ทั้งในด้านศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนาและประวัติศาสตร์ รวมถึงมีภูมิปัญญาของการทำเครื่องเงิน และมีแหล่งการค้าเครื่องเงิน ที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ คือ การฟ้อนเล็บวัดหมื่นสาร ด้านดนตรี คือ การซอด้วย

คณะช่างข่อดหมื่นสาร และวงดนตรีพื้นเมือง สะล้อ ซึง และดนตรีพื้นเมืองร่วมสมัย มีภูมิปัญญาในด้านต่างๆ คือ 1) ภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นบ้าน ประกอบด้วย ยำหนัง น้ำหนัง หนังปอง น้ำเมียง และน้ำดับ 2) ภูมิปัญญาด้านยารักษาโรค ประกอบด้วย ยาสมุนไพร บำรุงธาตุ แก้อโรคภัยและริดสีดวงทวาร และยาสมุนไพรรักษาโรคพื้น 3) ภูมิปัญญาด้านงานประดิษฐ์ ประกอบด้วย ดอกไม้ใบตอง และการตัด ซ่อ ดุง

2. สภาพปัจจุบันการจัดการท่องเที่ยวและความต้องการในการจัดการท่องเที่ยว ถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีกิจกรรมถนนคนเดินวัวลาย ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ร่วมกันบริหารจัดการของ 3 ชุมชน คือ ชุมชนหมื่นสาร ชุมชนนันทาราม และชุมชนวัดศรีสุพรรณ และ ในช่วงการจัดกิจกรรม “ถนนคนเดินวัวลาย” บนถนนสายวัฒนธรรมวัวลาย ตั้งแต่ซุ้มประตู ถึงประตูวัดหมื่นสาร ไม่ปรากฏร้านค้า การแสดงสินค้า หรือการจัดกิจกรรมถนนคนเดิน ซึ่งเกิดจากการขาดความร่วมมือของประชาชนในการร่วมกันจัดการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง โดยพบปัญหาในด้านบุคลากร เพื่อการจัดการท่องเที่ยว ขาดงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ขาดความพร้อมในด้าน การวางแผน การประชาสัมพันธ์ โดยชุมชนมีความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน

3. การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยว ถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินการตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and development : R&D) นำไปสู่การพัฒนา และการจัดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การปรับภูมิทัศน์และการจัดตกแต่งสถานที่ กิจกรรมการแสดงที่มีความหลากหลาย และการประชาสัมพันธ์โดยใช้ทรัพยากรที่มี และทรัพยากรที่แสดงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาให้เกิดความคุ้มค่า และเกิดศักยภาพสูงสุด รวมถึง ได้มีการจัดการท่องเที่ยวตามรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การปรับภูมิทัศน์และการจัดตกแต่งสถานที่ การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม การแสดง ภายใต้การวางแผน การดำเนินงาน การกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและการใช้ทรัพยากร ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ในด้านการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และ การประเมินผล เป็นอย่างดี โดยชุมชนให้ความร่วมมือในทุกๆ ด้าน และสามารถจัดการท่องเที่ยวได้สำเร็จ เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ชุมชนหมื่นสาร มีการประกอบธุรกิจที่หลากหลาย มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-meditation tourism) มีศาสนสถานที่ทรงคุณค่าด้านศิลปวัฒนธรรม ศาสนา และประวัติศาสตร์ มีภูมิปัญญาของการทำเครื่องเงิน และโลหะ ภูมิปัญญาด้านงานประดิษฐ์ อาหารพื้นบ้าน ยารักษาโรค ดนตรี และนาฏศิลป์ มีภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นบ้าน ด้านยารักษาโรค และด้านงานประดิษฐ์ จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ชุมชนหมื่นสารมีศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและงานหัตถศิลป์ อันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ ที่ก่อร่างสร้างชุมชนจนทำให้เกิดรากฐานของความมั่นคงในการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับยุคสมัย เกิดจากองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น และยังคงสืบทอดจวบจนปัจจุบัน จึงแสดงให้เห็นถึงการอนุรักษ์และการรักษารากเหง้าของภูมิความรู้ในอดีต ให้คงอยู่สืบทอดสู่ลูกหลาน เพราะวิถีการปฏิบัติดังกล่าว สามารถสร้างทั้งรายได้ สร้างเศรษฐกิจในชุมชน จากผลการวิจัย จึงสอดคล้องกับแนวคิดของ นวนาต เชาวนาภรณ์ (2552) กล่าวว่าวิถีชีวิตของคนในสังคมมีการยึดถือปฏิบัติร่วมกัน มีการสืบทอด มีการเรียนรู้ และมีการพัฒนา เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำรงอยู่ของชีวิต ซึ่งตอบสนองความต้องการของสังคม ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ ในฐานะที่เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ ไกล่เคียงกับงานวิจัยของนุชจรินทร์ ทับทิม (2553) ศึกษาการสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านวัวลาย จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านกิจกรรมถนนคนเดิน พบว่า ชุมชนบ้านวัวลายมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อรากฐานทางประวัติศาสตร์ของชุมชน ที่แสดงถึงคุณค่าและประสบการณ์ทางสังคม ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อนักท่องเที่ยว มีสถาปัตยกรรม รวมถึงมีอัตลักษณ์ที่เป็นหลักปฏิบัติเชิงนามธรรม ในด้านของความศรัทธา ศาสนา พิธีกรรม ความเชื่อ ค่านิยมที่เชื่อมโยงระหว่างธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม

2. การศึกษาสภาพการจัดการท่องเที่ยวและความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทราบว่า ชุมชนหมื่นสาร

มุ่งหมายในการพัฒนาพื้นที่ ให้จัดกิจกรรมถนนคนเดินสายวัฒนธรรมหมีนสารเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชน เพราะในช่วงการจัดกิจกรรมถนนคนเดินวัลลายไม่ปรากฏร้านค้าหรือจัดกิจกรรมใดๆ บนถนนวัฒนธรรมเส้นทางข้าวัดหมีนสาร ซึ่งเกิดจากการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการร่วมกันจัดการท่องเที่ยว สามารถอภิปรายผลได้ว่าจากสภาพการจัดการท่องเที่ยวเกิดจากชุมชนมีข้อจำกัดในด้านของเวลาและทรัพยากรที่จะสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนจึงทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ ถนนสายวัฒนธรรมหมีนสาร เป็นถนนที่เชื่อมต่อจากถนนวัลลาย จากจุดที่ตั้งปูนปั้น จัวลาย โดยถนนที่มุ่งสู่วัดหมีนสาร เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมถนนคนเดิน เนื่องด้วย วัดหมีนสาร ถือเป็นศาสนสถานที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ทั้งทางศาสนา ประวัติศาสตร์ และแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาววัลลายได้อย่างวิจิตรงดงาม ดังนั้น เมื่อชุมชนมีศาสนสถานที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน และมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีภูมิปัญญาของชุมชน มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่าง มุ่งหวังและต้องการที่จะใช้ทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวที่มีในชุมชนมาพัฒนาภายใต้ การจัดการท่องเที่ยวของชุมชน และเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง จากผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ จุณณเจิม ยุรี และคณะ (2551) กล่าวว่า ความรักความหวงแหน ความเข้าใจและภาคภูมิใจในภูมิปัญญา สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต โดยใช้ภูมิปัญญาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาชุมชน โดยการจัดการท่องเที่ยว สามารถสร้างอาชีพ ที่แสดงถึงการอนุรักษ์ เข้าใจ และรู้คุณค่าและความเป็นมาของตนเองที่จะดำรงรักษา ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมควบคู่กับการพัฒนาที่ยั่งยืน และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดชีวัน นันทวัน ณ ออยุธยา (2551) ได้ศึกษา การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางกรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าประชาชนในชุมชนควรมีการสืบสาน และอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อสร้างเอกลักษณ์อันเป็นแรงจูงใจ ให้แก่นักท่องเที่ยว ในการมาเที่ยวชมโบราณสถาน สินค้า หัตถกรรม วัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น ดนตรีพื้นบ้าน โดยการศึกษาครั้งนี้พบปัญหาในประเด็นต่างๆ คือ ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวขาดการส่งเสริมสนับสนุนและขาดการกำหนดนโยบายการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงประชาชนขาดองค์ความรู้ในการร่วมกันจัดการการท่องเที่ยว ดังนั้น ชุมชนควรใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างเป็นรูปธรรม อย่างมีกระบวนการ

3. ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่ ชุมชนได้ร่วมกันเสนอความคิดเห็น ร่วมกันกำหนดและแก้ไขรูปแบบการจัดการท่องเที่ยว และดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยการปรับภูมิทัศน์และการจัดตกแต่งสถานที่ กิจกรรมการแสดงที่มีความหลากหลาย และการประชาสัมพันธ์ภายใต้การพัฒนาการมีส่วนร่วม ภายใต้การวางแผนการดำเนินงาน การกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยว โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและการใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทั้งนี้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์และการประเมินผล ในการจัดการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี สามารถอภิปรายผลได้ว่า การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงทำให้เกิดการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยว สามารถนำเสนอเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมภูมิปัญญา ผ่านการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอันเกิดจากการประสานความร่วมมือภายใต้การใช้ทรัพยากรที่มีอย่างเต็มศักยภาพและชุมชนเข้ามามีบทบาทในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การร่วมกันศึกษา วิเคราะห์สภาพ ปัญหาในด้านต่างๆ ชุมชนโดยเฉพาะเรื่องการจัดการท่องเที่ยว รวมถึงร่วมกันเสนอแนวทางและการแก้ไข เพื่อให้การจัดการท่องเที่ยวครั้งนี้ เหมาะสมกับชุมชนหมื่นสารให้มากที่สุด ทำให้การจัดการท่องเที่ยวในครั้งนี้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ริเริ่มจนถึงการเสร็จสิ้นการดำเนินการ จึงสอดคล้องกับแนวคิดของสมคิด พรมจัย และ สุพัตร์ พิบูลย์ (2552) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาทำให้ทราบข้อมูลสำคัญที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบของการทำงานให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการนั้นๆ อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของกรมการพัฒนาชุมชน (2550) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต้องมีทรัพยากรด้านพื้นที่ ทรัพยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะผลักดันให้เกิดเป็นกิจกรรมต่างๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ภายใต้ การพัฒนาตามกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกคนในชุมชน และการจัดการทุนที่มีให้เกิดศักยภาพอย่างสูงสุดภายใต้การมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภพ สายมา (2552) ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน บ้านศรีน่าน ตำบลเรือง อำเภอมือง จังหวัดน่าน พบว่า ชุมชนมีวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ที่สืบทอดมาแต่โบราณ มีการจัดท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนที่เหมาะสมกับชุมชน ดังนั้น การร่วมกันวิเคราะห์

พื้นที่และนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาเป็นจุดเด่น และพัฒนา ทำให้เกิดความสำเร็จทางด้านสังคมเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ซึ่งเกิดจากร่วมมือ ความสามัคคีในชุมชน ที่ทำให้มีรายได้ของชุมชนสูงขึ้น และเกิดจิตสำนึกที่ดี

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนหมื่นสาร จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการนำผลวิจัยไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลได้นั้น จำต้องอาศัยการวิเคราะห์และการศึกษาสภาพสังคม เศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของเมืองเชียงใหม่ประกอบด้วย เพราะการท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับฤดูกาลและเทศกาลสำคัญ จึงจะสามารถจัดการท่องเที่ยวได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ เช่น การพิจารณาถึงฤดูกาล หรือเทศกาลที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด

1.2 การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนอื่นๆ ควรมีการศึกษาศักยภาพของชุมชนในด้านต่างๆ เช่น ศักยภาพในการพัฒนาชุมชน ศักยภาพด้านพื้นที่ ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ ศักยภาพในการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก และศักยภาพด้านทรัพยากรท้องถิ่นและบุคลากร เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางและข้อมูลประกอบในการจัดการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพและความพร้อมของชุมชน

1.3 การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในด้านของการพัฒนาหรือการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการจัดการท่องเที่ยวให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง ผู้วิจัยหรือผู้ปฏิบัติ ควรเข้าใจพื้นที่และชุมชน รวมถึงแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างถ่องแท้

1.4 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อจัดหรือพัฒนาชุมชนให้เป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบถนนสายวัฒนธรรม ผู้วิจัยหรือผู้ปฏิบัติ ควรมีการสำรวจสภาพพื้นที่ และความพร้อมรวมถึงปัญหาและความต้องการของผู้อยู่อาศัยที่ตั้งอยู่บนเส้นทางถนนสายวัฒนธรรม หรือเส้นทางที่จะจัดกิจกรรม เพื่อลดปัญหาและผลกระทบต่อการจัดการท่องเที่ยว เพื่อสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

1.5 การพัฒนาและกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนโดยการนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มากำหนดเป็นกรอบในการวิจัยและพัฒนาสำหรับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน หรือนำมาเป็นกรอบปฏิบัติเพื่อใช้ในการกำหนดทรัพยากรและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยว นั่น ควรมีการศึกษาค้นคว้าความรู้ (Knowledge) การศึกษาการสร้างสรรคงาน (Creativity) การใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรมของชุมชน ที่ผลิตเป็นสินค้าและบริการอันแสดงถึงจุดเด่นของชุมชนโดยละเอียด เพื่อนำเสนอคุณค่าที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างสรรค์และนำเสนอคุณค่าของทรัพย์สินทางปัญญาเหล่านั้น มาสร้างเป็นรายได้และสร้าง “มูลค่าทางเศรษฐกิจ” และ “คุณค่าทางสังคม” ให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรม ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.2 ควรศึกษาศักยภาพในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรม

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรม ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.4 ควรศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

2.5 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2555). *อนุสัญญามรดกโลก*. สืบค้น 15 กันยายน 2559, จาก <http://www.thaiwhic.go.th/convention.aspx>.
- Ministry of Culture. (2012). *World Heritage Convention*. Retrieved 15 September 2016, from <http://www.thaiwhic.go.th/convention.aspx>.
- กรมการท่องเที่ยว. (2553). *แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ.2554-2558 (ASEAN Tourism Strategic Plan 2011-2015)*. สืบค้น 7 พฤษภาคม 2559 จาก http://www.tourismkm-asean.org/wp-content/pdf/Plan-ASEAN Tourism/Final_ASEAN Tourism_Strategic_Plan_Thai_version.pdf.
- Department of Tourism. (2010). *ASEAN Tourism Strategic Plan 2011-2015 (ASEAN Tourism Strategic Plan 2011-2015)*. Retrieved 7 May 2016 from http://www.tourismkm-asean.org/wp-content/pdf/Plan-ASEAN Tourism / Final_ASEAN Tourism_Strategic_Plan_Thai_version.pdf.
- กรมพัฒนาชุมชน. (2550). *ประวัติศาสตร์ความเป็นมาผลิตภัณฑ์ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ กรมพัฒนาชุมชน.
- Department of Community Development. (2007). *History of the product 1 Tambon 1 Product Department of Development Ministry of the Interior*. Bangkok: Chalerm Phrakiat Government Center Department of Community Development.
- กาญจนา แสงลิมสุวรรณ และ ศรีนยา แสงลิมสุวรรณ. (2555). การท่องเที่ยวเชิงมรดก วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน. *วารสารนักบริหาร*. ปีที่ 32 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม - ธันวาคม 2555), หน้า 139-146.
- Saenglimsuwan Kanchana and Saenglimsuwan Saranya. (2012). *Cultural heritage tourism such as Sustainable*. Executive Journal. Year 32, Issue 4 (October-December 2012), Page 139-146.

จุนณเจิม ยวรี และคณะ. (2551). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

Yuvaree Junnajerm and the other (2008). *Human and Society*. Bangkok: Faculty of Humanities and Social Sciences Suan Dusit Rajabhat University/

นวนานาด เขาวนาภรณ์. (2552). *แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน บ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Chaowanaporn Nwynad. (2009). *Community Economic Development Guidelines for Historic Sites Prasat House, Nakhon Ratchasima Province*. Master of Arts Thesis Culture Faculty of Culture Mahasarakrm university.

นุจรินทร์ ทับทิม. (2553). *การสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านวัวลาย จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านกิจกรรม ถนนคนเดิน*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา คณะการสื่อสารมวลชนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Thubthim Nucharin. (2010). *Identity communication of Ban Wua Lai community. Chiang Mai Province through activities Walking street*. Master of Arts thesis Communication Studies Program Faculty of Mass Communication, Chiang Mai University.

สมคิด พรหมจ้อย และ สุพักตร์ พิบูลย์. (2552). *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การวิจัยและพัฒนางานวิชาการ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิราช.

Promsui Somkid and Pibun Sukha. (2009). *Development of distance training packages on research and development*. Academic work. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.

สมภพ สายมา. (2555). *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชนบ้านศรีนาป่า้น ตำบลเรือง อำเภอมือง จังหวัดน่าน*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการพัฒนากฎมสังคมอย่างยั่งยืน คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

Saima Somphob. (2012). *Ecotourism management suitable for Ban Srinaphan community, Rueang Sub-district Muang District, Nan Province*. Master of Science Thesis The branch of geopolitical development like Sustainable Agriculture Board Maejo University.

สุดชีวัน นันทวัน ณ อุทยา. (2551). *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางกรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

Nantawan Na Ayutthaya, Sudchewan. (2008). *Tourism Management Cultural in a community-centered way A case study of Mueang District, Chiang Mai Province*. Independent research Master of Arts Program in Political Economics Faculty of Social Sciences Chiang Mai University.